

FINANČNÍ ŘÍZENÍ

Peněžní prostředky

- peněžní prostředky (PP) představují část aktiv podniku a to tu část, která má podobu:
  - hotových peněz
  - peněžních forem (zejména vkladů)
  - ekvivalentu PP (ceniny – stravenky, CP, směnky,...)
- nesmí se směřovat pojem PP a hotovost
- peněžní prostředky v rámci financování podniku nejsou tokovou veličinou, ale stavovou veličinou
- stav peněžních prostředků předikuje schopnost podniku dostávat svým závazkům a z toho lze odvodit likviditu podniku
- likviditu může podnik zajišťovat i jinými způsoby než držením hotovosti, protože držba peněžních prostředků je spojena s náklady, ale nepřináší prakticky žádný zisk
- hlavním úkolem manažerů je najít únosnou míru peněžních prostředků, které podnik má ihned k dispozici a tím, aby mohl kdykoliv dostat svoji likviditu
- z hlediska vykazování jsou peněžní prostředky vykazovány v rozvaze ve finančním majetku podniku
- existuje celá řada dalších finančních instrumentů, které představují finance pro podnik
- jde např. o krátkodobé nebo dlouhodobé CP, akcie, státní pokladniční poukázky,...

Podnikový kapitál

- z ekonomického hlediska jde o jeden z nejdůležitějších výrobních faktorů
- z hlediska financí se pod tímto pojmem rozumí souhrn veškerých vložených peněz do podnikání (ať už vlastní nebo cizí kapitál)
- podnikový kapitál lze třídit z několika hledisek:
  - vlastní
  - cizí

  - krátkodobý
  - střednědobý
  - dlouhodobý
  - atd.

Finanční majetek

- ta část majetku podniku, která vedle peněžních prostředků zahrnuje i jiná finanční aktiva

Finanční zdroje

- peněžní prostředky může podnik získávat nejrůznějšími způsoby a z nejrůznějších zdrojů
- těmito zdroji se rozumí určité věci, které nejsou dokonale vymezeny
- finanční zdroje proto nejsou přesně nikde definovány
- finanční zdroje se často ztotožňují s pojmem podnikový kapitál
- **několik definicí finančních zdrojů:**
  - za finanční zdroje mohou být považovány takové zdroje, které poskytují peněžní prostředky a podnikový kapitál
  - finanční zdroje jsou souhrny peněz, které podnik získá za určité časové období a to prodejem svých výkonů
  - finanční zdroje jsou veškeré tržby podniku nejpoužívanější definice
- finanční zdroje jsou východiskem pro hodnocení finanční situace podniku v určitém časovém období

Finance podniku

- finance podniku zahrnují pohyb peněžních prostředků, kapitálu a finančních zdrojů a to pohyb, při kterém se podnik dostává do různorodých kvantitativních a kvalitativních peněžních vztahů s ostatními podnikatelskými subjekty, ale také se zaměstnanci a státem
- **finanční řízení** je definováno jako subjektivní ekonomická činnost zabývající se získáváním pro podnik potřebných peněžních prostředků a kapitálu a to z různých finančních zdrojů (= **financování**) a poté přemísťování peněz do různých forem nepeněžního majetku (= **investování**)
- s tímto je spojena i další činnost – rozdělování zisku (dividendová politika)
- to vše se děje s cílem maximalizace tržní hodnoty vlastního majetku firmy
- základem finančního řízení je **finanční rozhodování** o výběru nejvhodnějších variant pohybu peněz, kapitálu a finančních zdrojů a kontrola realizace těchto rozhodnutí

Cíle a principy finančního řízení

- finanční řízení je nejen dominantním, ale i integrujícím činitelem (rolí) při řízení podniku

- tyto role spočívají v tom, že veškerá činnost podniku je spojena s pohybem peněz (zakládání, provoz, ukončení nebo spojení či rozdělení firmy)
- základem měření úspěšnosti podniku jsou finance
- sále se tyto role projevují v tom, že všechny podniky, které chtějí úspěšně fungovat si stanovují finanční cíle (jsou součástí ostatních podnikových cílů)
- v současné době už není pouze jediný cíl – maximalizace zisku

Cíle finančního řízení

- strategické (základní)
- udržení finanční stability
- finanční cíle
- maximalizace hodnoty majetku (akcionářů)
- integrace činností
- uspokojení zákazníků
- dosahovat stálé likvidity – likvidita - schopnost splácet (vyplatit) vklady věřitelům (u bank)
  - likvidnost - schopnost přeměnit finanční instrument (akcie...) na peníze

Principy finančního řízení

- k úspěšnému zajišťování cílů je nutné se opírat o ***základní principy finančního řízení***
- rozlišujeme jich několik:
  - princip peněžních toků
    - tento princip zdůrazňuje, že pro finanční řízení jsou důležité peněžní toky (jak podnik získává příjmy a jak je vydává)
    - podnik sice může vykazovat zisk, ale může být ve velice špatném finančním stavu
    - tento princip se prosadil i v našem účetnictví (CASH FLAW)
  - 2) princip čisté současné hodnoty
    - mělo by se investovat jen do činností, které vykazují čistou současnou hodnotu kladnou (pozitivní)
    - čistá současná hodnota představuje rozdíl mezi diskontovanými peněžními příjmy z určité činnosti a výdaji na tuto činnost
    - z tohoto pohledu zohledňuje nejen výši peněžních prostředků a výdajů, ale i jejich časové rozložení
    - současná finanční teorie upřednostňuje tento princip před hlediskem návratnosti peněžních prostředků
  - 3) princip respektování faktoru času
    - zásada, která se dá zejména v bezinflačním prostředí vyjádřit pravidlem, že koruna, kterou mám teď nemá stejnou hodnotu, jako kdybych ji získal zítra

- jde o investování a získávání zisků
- 4) princip zohledňování rizika
  - v každém podnikání existuje riziko
- 5) princip optimalizace kapitálové struktury
  - musí se najít optimální bod (poměr) mezi vlastním a cizím kapitálem
- 6) princip zohledňování stupně efektivnosti kapitálového trhu
  - vychází z teorie efektivnosti kapitálových trhů
  - z tohoto pohledu se rozlišují 3 stupně efektivnosti:
    - vysoce efektivní
    - středně efektivní
    - neefektivní
  - žádné trhy se nikdy nemohou chovat zcela efektivně, kvůli existenci určitých anomálií
- 7) princip plánování a analýzy finančních údajů
  - při finančním řízení se musí plánovat a jejich plnění analyzovat

Hlavní oblasti a organizace finančního řízení

- zajišťování finančních zdrojů pro založení a další rozvoj podniku
- volba optimální kapitálové struktury
- financování a řízení oběžného majetku
- vlastní investování peněžních prostředků do fixního majetku (HIM a NEHIM)
- rozdělování podnikového zisku s přihlédnutím k daňové politice státu
- provádění finanční analýzy
- finanční plánování tvorby a užití interních i externích finančních zdrojů
- vnitřní řízení integrovaných podnikatelských celků (koncerny, holdingy,..)
- užití zahraničního kapitálu z hlediska možnosti ho získat a z hlediska měnových kurzů
- finanční řízení při akvizicích a fúzích

Vývoj finančního řízení

- počátkem 20. století se začíná finanční řízení oddělovat od ostatních činností
- v této době začíná převládat názor, že finanční řízení je vrcholem celého řízení firmy (dříve bylo chápáno pouze jako doplněk)
- od této doby se finanční řízení vyděluje jako samostatná vědní disciplína, začínají vznikat samostatné řídicí útvary, které se zabývají finančními toky a finančním řízením

- z hlediska vlastního vývoje se přibližně ve 30. letech soustřeďuje jak teorie tak praxe z oblasti získávání kapitálu a to v souvislosti se vznikem podniku
- teoretici řešili problematiku externího a interního kapitálu a jejich vazeb
- od 30. let v souvislosti s hospodářskou krizí se věda začala opírat o získávání cizího kapitálu a s tím spojených rizik
- zároveň dochází ke koncipování prvních metod finanční analýzy
- velkým dopadem na vznikající koncepci finančního řízení mělo zavádění informačních technologií (v 50. letech)
- v současné době je snaha vylepšovat dané metody a zlepšovat přístup k informacím, racionalizovat finanční řízení

Finanční rozhodování

Typy finančního rozhodování

- finanční rozhodování je proces, při kterém dochází k výběru optimální varianty získávání peněz (podnikového kapitálu) a a jejich užití a to v kontextu s hlavními finančními cíli podniku
- je nutné přihlížet ke všem omezujícím podmínkám
- existuje řada typů finančního rozhodování (rozhodovacích situací):
  - rozhodování o celkové výši kapitálu při zakládání podniku
  - rozhodování o struktuře podnikového kapitálu (poměr mezi vlastním a cizím kapitálem) s přihlédnutím k realizovatelnosti rozhodnutí
  - rozhodování o struktuře majetku
  - rozhodování o způsobu investování (zhodnocení vytvořeného kapitálu)
  - rozhodování o rozdělování zisku podniku
  - rozhodování o množství kapitálu určeného na investování (v rámci zákonných limit)
  - rozhodování o různých formách fúzí a akvizic
- všechny tyto typy se týkaly strategického finančního rozhodování
- pro strategické a dlouhodobé finanční rozhodování je typické, že se musí respektovat faktor času a vyšší stupeň rizika
- v rámci strategického rozhodování musí manažeři provádět řadu krátkodobých rozhodnutí a to takových, které se vztahují k problémům krátkodobého majetku a kapitálu
- i v rámci finančního rozhodování platí, že čím kratší časový horizont tím menší míra rizika
- specifické rysy krátkodobých finančních rozhodnutí:
  - rozhodování o velikosti a struktuře OM (optimalizace peněžních prostředků, investice do krátkodobých CP, výše pohledávek, stav zásob,...)
  - rozhodování o optimálním složení krátkodobého kapitálu

- rozhodování o prvcích ochrany proti různým formám rizika

Fáze finančního rozhodování

- 1) vymezení finančního problému a stanovení kritérií finančních cílů
- 2) analýza informací a podkladů nutných pro rozhodování – základním zdrojem získávání informací je okruh účetnictví
- 3) stanovení různých variant řešení problémů
- 4) určení kritérií pro výběr optimální varianty a hodnocení variant kritérií
- 5) vlastní výběr – volba optimální varianty

Finanční rozhodování a vliv daňové soustavy na finanční rozhodování

- finanční rozhodování souvisí s rozhodováním se na základě toho, jak se rozhodnutí týká problematiky daní
- jedná se o rozhodování v krátkodobém i v dlouhodobém horizontu
- daně ovlivňují podnikovou aktivitu v každém státě
- jedním z problémů je stanovení objemu daní, která je od podniků vybírána (měl by se optimalizovat objem daní)
- existuje přímá souvislost mezi objemem vybíraných daní a efektivitou hospodaření podniku
- odvodová daňová povinnost v České republice je jedna z nejvyšších na světě
- základní typy daní:
  - přímé
    - daň z příjmu FO
    - daň z příjmu PO
    - daň z nemovitosti
    - daň z převodu nemovitostí
    - daň dědická
    - silniční daň
  - nepřímé
    - DPH
    - Spotřební daň
- daňová soustava by měla být relativně stabilizovaná
- z hlediska hospodářství mají časté zásady do daňové soustavy kontraproduktivní vliv (snižuje se důvěra podniků)
- u nás se od r. 1993 daňová struktura výrazně nezměnila
- výběr a určování daní se v ČR řídí soustavou daňových zákonů

Daně z příjmu

- daňové zatížení FO a PO je rozdílné
- u FO jde o zatížení pásmové, kdežto u PO je daň jednotná a v současné době probíhá její snižování

- tato daň hraje velkou roli při rozhodování jakou formu podnikání bude podnik provozovat
- z hlediska daně z příjmu může vstupovat investiční majetek do nákladů prostřednictvím odpisů
- systém odepisování je důležitý z hlediska rychlosti „vstupu“ majetku do nákladů – v současnosti se zkracují doby odepisování
- toto má pozitivní vliv na investování □ rychlejší návratnost
- daňové zatížení ovlivňuje i vstup cizího kapitálu do republiky
- tento fakt může být řešen tzv. daňovými prázdňinami za splnění určitých podmínek

Majetkové daně

- nejsou vybírány z žádného příjmu, ale z hodnoty majetku
- s mnohými daněmi jsou spojeny takové výdaje, že se nevyplácí ji ani vybírat (např. daň z nemovitostí)
- z tohoto důvodu je daně z nemovitostí nevybírají např. v Anglii, Francii, Belgii,...

Nepřímé daně

- jsou využívány ve všech tržních ekonomikách a tvoří hlavní příjem rozpočtu (u nás představuje $\frac{3}{4}$ příjmu rozpočtu)
- v rámci vstupu ČR do EU se mění hranice plátcovství DPH
- jak daňová soustava, tak finanční rozhodování se neděje v uzavřeném cyklu, ale je součástí rozhodování finančních trhů
- tam se vytvářejí ceny finančních instrumentů – vytváří se hladina úroků
- na finančním trhu se pohybují nejen všichni podnikatelé, ale i ostatní FO
- z hlediska finančního rozhodování je důležité členění finančního trhu na:
  - přímý – mezi stranami obchodu se nevyskytuje žádný zprostředkovatel
  - zprostředkovaný – existuje zprostředkovatel, který obchod zprostředkuje (banky, zprostředkovatelé,...)
- **sekuritizace** – obecný proces, který spočívá v přesunu peněz pomocí CP na úkor přesouvání peněz pomocí klasických úvěrových technik
- CP se považují za jistější způsob alokace z důvodu lepší vymožitelnosti dluhu